

Tomasz Mierzwa, Jadwiga Stanka, Beata Turczyn

**ZACHOROWANIA
NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE
W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM
W 2003 ROKU.**

Centrum Onkologii
Szpital im. prof. F. Łukaszczyka
w Bydgoszczy

Zakład Profilaktyki i Promocji Zdrowia
Wojewódzki Kujawsko-Pomorski Rejestr Nowotworów

**ZACHOROWANIA
NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE
W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM
W 2003 ROKU.**

Centrum Onkologii
Szpital im. prof. F. Łukaszczyka
w Bydgoszczy

Dyrektor: Dr n. med. Zbigniew Pawłowicz

Zakład Profilaktyki i Promocji Zdrowia
Kierownik: Dr n. med. Tomasz Mierzwa

Wojewódzki Kujawsko-Pomorski Rejestr Nowotworów
Pracownicy: st. statystyk med. Jadwiga Stanka
st. statystyk med. Beata Turczyn

Bydgoszcz ul. dr I. Romanowskiej 2
Tel: 374-34-40

Spis treści

WSTĘP	4
CEL PRACY	5
METODA	5
MATERIAŁ	6
STRUKTURA LUDNOŚCI	6
ZAREJESTROWANE ZACHOROWANIA NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE	8
NOWOTWORY WYKRYTE W BADANIACH PROFILAKTYCZNYCH.....	32
NOWOTWORY ZŁOŚLIWE U DZIECI I MŁODZIEŻY	33
NOWOTWORY POTWIERDZONE HISTOPATOLOGICZNIE	41
OMÓWIENIE	43
LITERATURA.....	46
SPIS TABEL.....	46
SPIS RYCIN.....	48
SPIS MAP.....	49

WSTĘP

Niniejsza praca jest kolejną publikacją Wojewódzkiego Kujawsko – Pomorskiego Rejestru Nowotworów, zawierającą dane epidemiologiczne dotyczące zachorowań na nowotwory złośliwe w województwie kujawsko – pomorskim. W opracowaniu przedstawiono podstawowe wskaźniki epidemiologiczne dotyczące zachorowań (liczby zachorowań, współczynniki standaryzowane, wskaźniki surowe i wskaźniki struktury). Określono również rozkład geograficzny zachorowań w województwie kujawsko-pomorskim oraz dokonano omówienia danych porównując je z krajowymi danymi na tle całego kraju. Osobno podano dane dotyczące zachorowalności u dzieci, jak również dane o liczbie nowotworów wykrytych w trakcie realizacji programów profilaktycznych. Liczba tak rozpoznanych nowotworów rośnie dzięki kontynuacji działań profilaktycznych, głównie w zakresie raka piersi i raka szyjki macicy. Nowością tego opracowania jest podanie danych dotyczących potwierdzeń histopatologicznych rozpoznanych nowotworów. Publikacja skierowana jest głównie do lekarzy zajmujących się problematyką onkologiczną. Jest dedykowana tym lekarzom, którzy rozumieją wagę tych danych, współuczestniczą w ich tworzeniu, wypełniając kartę Zgłoszenia Nowotworu Mz/N-1a. Jest to ciągle jedyna droga powstawania rzetelnych wiadomości epidemiologicznych i wypada w tym miejscu zaapelować do kolegów o dalszą współpracę w zakresie przesyłania kart, zarówno w przypadku rozpoznania, jak i w chwili stwierdzenia zgonu z powodu nowotworu.

Opracowanie adresowane jest również do decydentów i menadżerów w ochronie zdrowia oraz władz administracyjnych i samorządowych w naszym regionie. Przedstawia ocenę zagrożenia chorobami nowotworowymi, może posłużyć do planowania leczenia i finansowania potrzeb związanych z lecznictwem onkologicznym.

Jedną z najbardziej palących potrzeb w tym zakresie staje się zintensyfikowanie realizowanych i podjęcie nowych programów skринingowych w kierunku najczęstszych zachorowań w populacji mieszkańców województwa kujawsko – pomorskiego.

CEL PRACY

Celem pracy jest przedstawienie analizy zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe w 2003 r., w populacji województwa kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem rozkładu geograficznego w zakresie powiatów .

METODA

Wojewódzki Kujawsko-Pomorski Rejestr Nowotworów gromadzi karty zgłoszenia nowotworu na druku Mz/N-1a, które wypełniane są , przez jednostki służby zdrowia w regionie (publiczne i niepubliczne ZOZy, gabinety i praktyki lekarskie) i przesyłane do 15 dnia każdego miesiąca. Karty następnie są klasyfikowane zgodnie z X Rewizją Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (1), wprowadzane do systemu komputerowego i poddawane obliczeniom statystycznym.

Wykorzystano następujące wskaźniki epidemiologiczne:

- bezwzględną liczbę zachorowań w danej populacji w przedziale czasu
- współczynniki surowe zachorowalności określające liczbę zachorowań na 100 000 badanej populacji
- współczynniki standaryzowane : określające ilość zachorowań na 100 000 populacji na tle standardowej populacji świata
- częściowe, współczynniki zachorowalności określające częstość występowania danego schorzenia w określonej grupie wiekowej
- Wskaźnik struktury będący odsetkiem, jaki stanowi liczba zachorowań na dany nowotwór na tle wszystkich zachorowań u jednej z płci

Rozkład geograficzny zachorowalności na nowotwory złośliwe w regionie przedstawiony został w postaci map, według aktualnie obowiązującego (od 1999 roku) podziału administracyjnego województwa kujawsko-pomorskiego. Na mapach zaznaczono wybrane powiaty o najwyższych współczynnikach na tle całego regionu, zaznaczając je odrębnym kolorem.

Dokonano analizy zachorowań u dzieci (pacjenci w wieku 0-19 lat) oraz wykrytych raków w programach profilaktycznych

Dane literaturowe są przedstawione według kolejności cytowania w pracy.

MATERIAŁ

Struktura ludności

Strukturę ludności według danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy przedstawia Tabela 1 i Ryc.1(2)

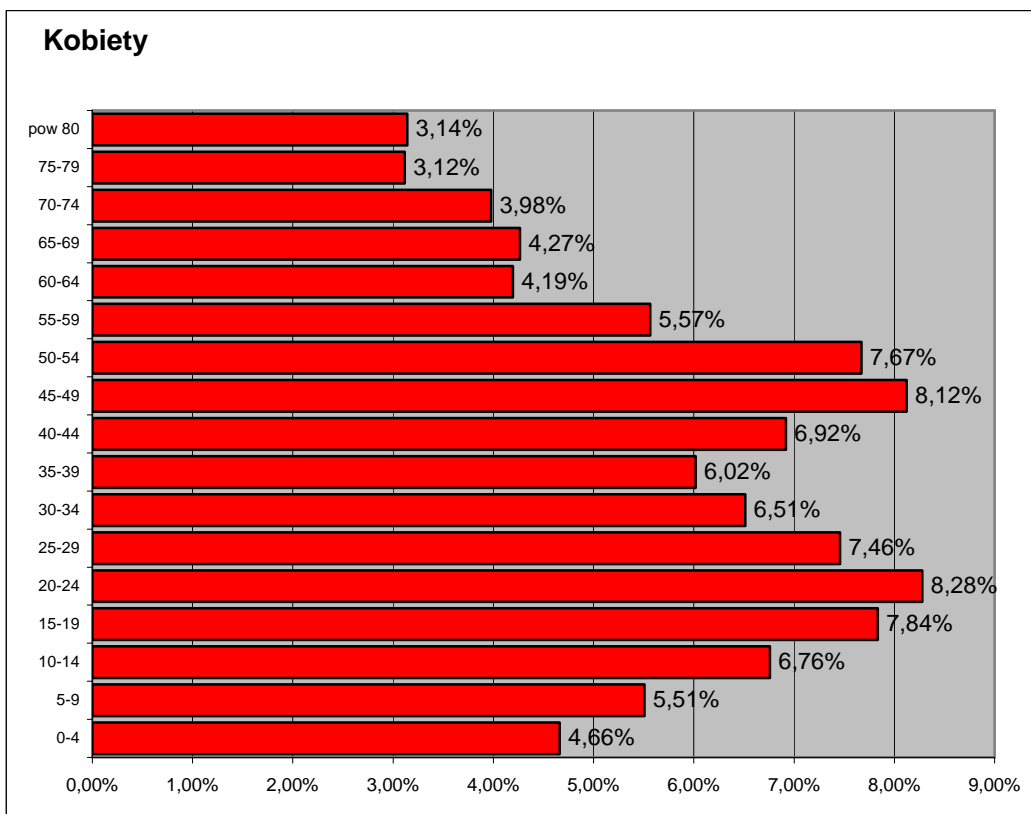
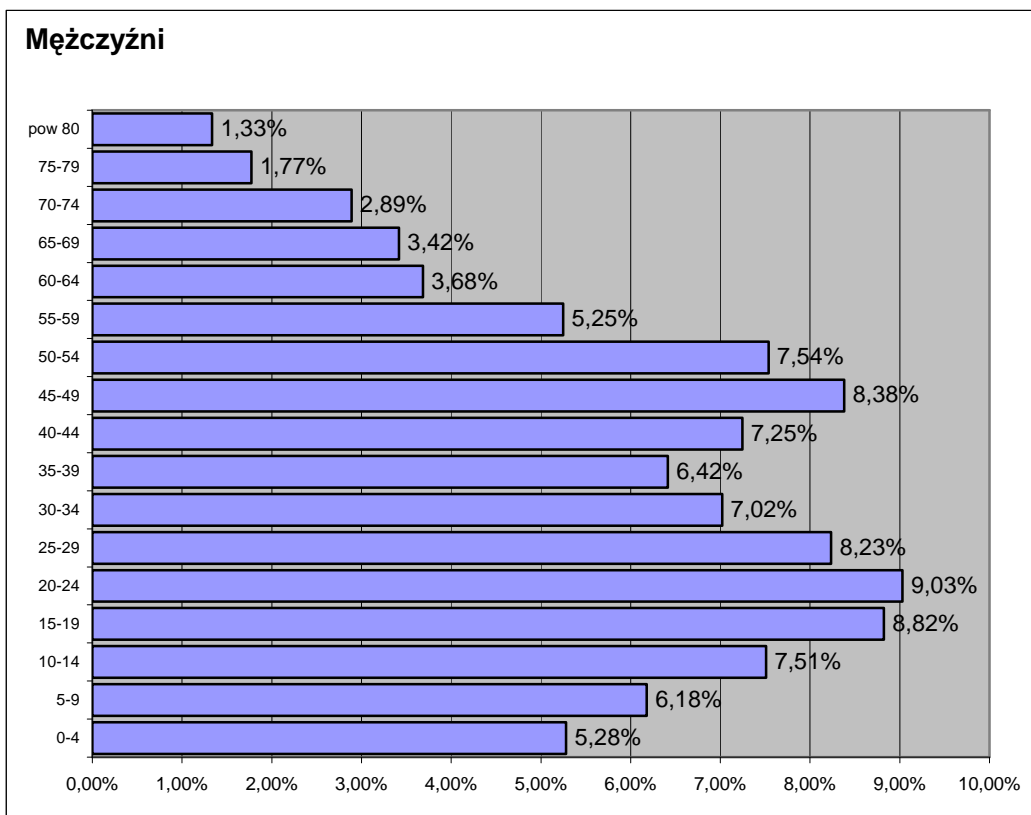
Tabela 1.

Struktura ludności wg płci i pięcioletnich grup wieku województwa kujawsko-pomorskiego w 2003 r.

Grupy wieku (lata)	Mężczyźni		Kobiety	
	Liczba	%	Liczba	%
0-4	52 763	5,28%	49 833	4,66%
5-9	61 735	6,18%	58 848	5,51%
10-14	75 063	7,51%	72 231	6,76%
15-19	88 158	8,82%	83 744	7,84%
20-24	90 235	9,03%	88 483	8,28%
25-29	82 279	8,23%	79 716	7,46%
30-34	70 160	7,02%	69 620	6,51%
35-39	64 111	6,42%	64 309	6,02%
40-44	72 401	7,25%	73 940	6,92%
45-49	83 747	8,38%	86 825	8,12%
50-54	75 325	7,54%	81 987	7,67%
55-59	52 457	5,25%	59 481	5,57%
60-64	36 824	3,68%	44 830	4,19%
65-69	34 156	3,42%	45 591	4,27%
70-74	28 867	2,89%	42 512	3,98%
75-79	17 706	1,77%	33 305	3,12%
80-85+	13 320	1,33%	33 580	3,14%
	999 307	100%	1 068 835	100%

Ryc. 1.

Struktura ludności województwa kujawsko-pomorskiego w 2003 r.

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe

W 2003 roku zarejestrowano w regionie kujawsko-pomorskim 2686 zachorowań wśród kobiet i 2630 wśród mężczyzn co daje liczbę ogółem 5316. Współczynnik standaryzowany dla zachorowań wyniósł dla kobiet 169,2 dla mężczyzn 212,2.

Najczęstszymi umiejscowieniami nowotworów złośliwych u mężczyzn były: płuco (28,94%), jelito grube (C18-C21^{*}) (10,69%) i gruczoł krokowy (6,58%) (Tabela 2, Ryc.2), u kobiet zaś sutek (25,32%), jelito grube (C18-C21) (9,08%) oraz płuco (8,34%) (Tabela 3, Ryc.3).

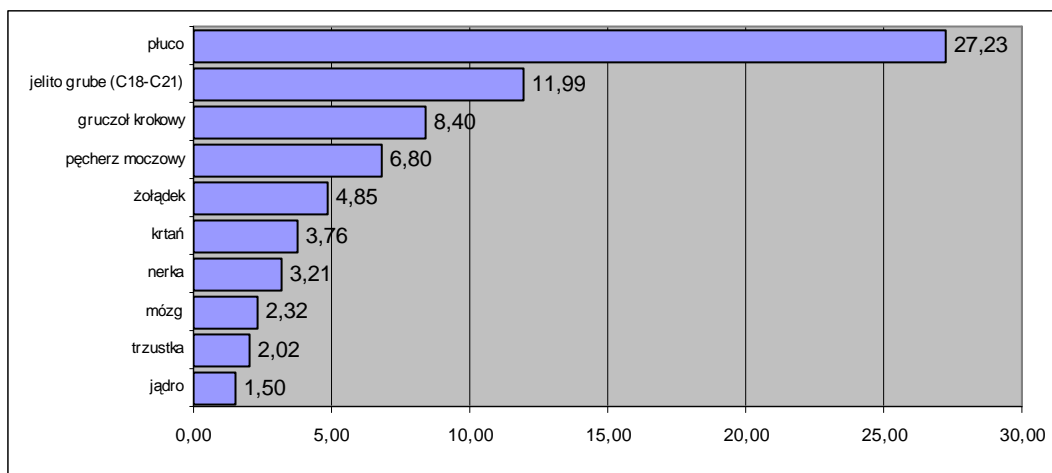
Tabela 2

Zarejestrowane zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Umiejscowienie	Liczba bezwzględna	Współcz. surowy	Współcz. standaryz.	Wskaźnik struktury
Płuco	797	79,76	61,00	27,23
Jelito grube (C18-C21)	351	35,12	27,00	11,99
Gruczoł krokowy	246	24,62	16,76	8,40
Pęcherz moczowy	199	19,91	14,76	6,80
Żołądek	142	14,21	10,64	4,85
Krtań	110	11,01	8,65	3,76
Nerka	94	9,41	7,41	3,21
Mózg	68	6,80	5,94	2,32
Trzustka	59	5,90	4,51	2,02
Jądro	44	4,40	3,81	1,50

Ryc. 2

Zarejestrowane zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

* Zarejestrowania na raka jelita grubego obejmują

- C18 – okrężnica
- C19 – zgięcie esiczo-odbytnicze
- C20 – odbytnica
- C21 – odbyt i kanał odbytu

Tabela 3
Zarejestrowane zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Umiejscowienie	Liczba bezwzględna	Współcz. surowy	Współcz. standaryz.	Wskaźnik struktury
sutek	598	55,95	39,37	20,95
jelito grube (C18-C21)	272	25,45	14,82	9,53
płuco	237	22,17	14,38	8,30
trzon macicy	220	20,58	13,75	7,71
szyjka macicy	196	18,34	13,14	6,87
jajnik	178	16,65	11,63	6,23
żołądek	73	6,83	4,02	2,56
tarczycyca	71	6,64	5,26	2,49
pęcherzyk żółciowy	64	5,99	2,75	2,24
czerniak złośliwy skóry	62	5,80	4,05	2,17

Ryc. 3
Zarejestrowane zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

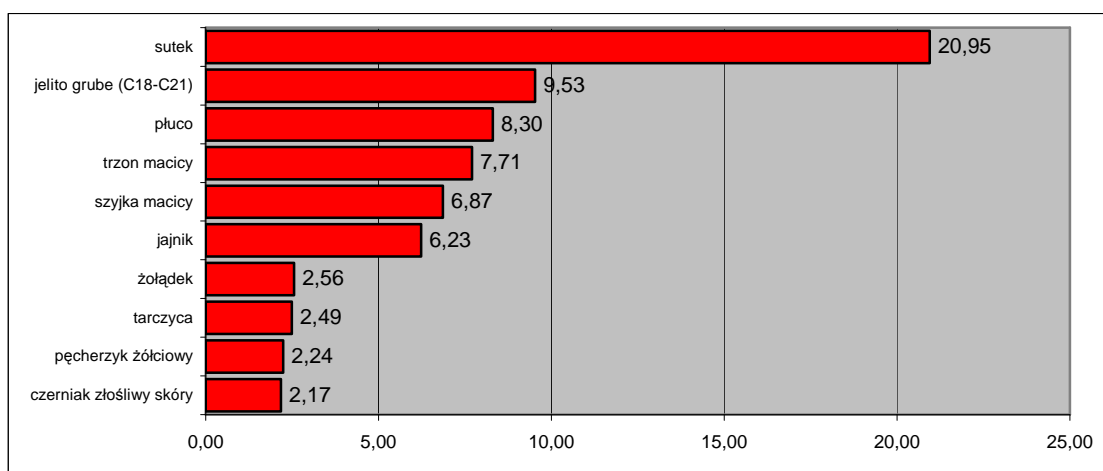

Tabela 4 i Ryc. 4 są analizą zachorowań na nowotwory złośliwe w przedziałach wiekowych.

Największe liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn i kobiet przypadają w przedziale wiekowym 70 – 74 lata, natomiast pierwszy wzrost zachorowań stwierdzony jest w wieku 50-54 lata.

Tabela 4.

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w przedziałach wiekowych w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Przedział wieku (lata)	Liczba zachorowań	
	Kobiety	Mężczyźni
0-4	17	11
5-9	5	6
10-14	9	12
15-19	14	15
20-24	15	22
25-29	24	38
30-34	34	41
35-39	41	70
40-44	92	185
45-49	176	305
50-54	321	346
55-59	351	334
60-64	403	311
65-69	487	341
70-74	479	333
75-79	295	267
80+	164	218
Razem:	2 927	2 855

Ryc. 4.

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w przedziałach wiekowych w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

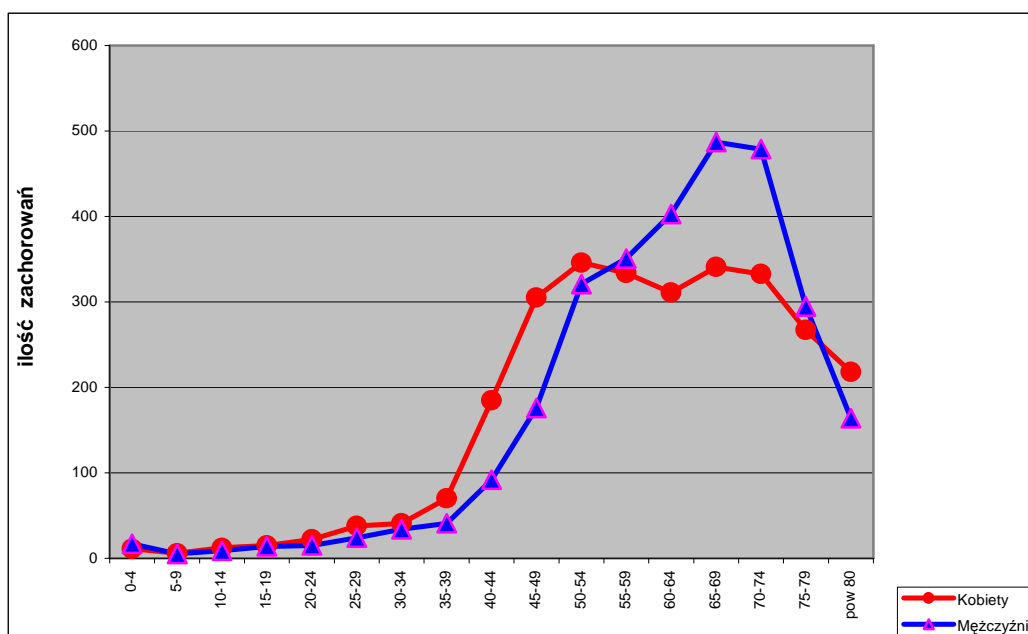

Tabela 5 i 6 są zestawieniem 5 najczęstszych nowotworów u kobiet i u mężczyzn w poszczególnych przedziałach wiekowych. Szczyt zachorowań na nowotwory sutka u kobiet przypada na zakresy wiekowe 50-54 lata, na raka płuca u mężczyzn z kolei na zakresy 65-74 lata.

Tabela 5

Zarejestrowane zachorowania na 5 wybranych nowotworów złośliwych wg przedziałów wiekowych w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. –mężczyźni

Przedział wiekowy	Płuco	Jelito grube	Moczowód	Pęcherz moczowy	Żołądek	Ogółem przedział
20-24		1				1
25-29		1			1	2
30-34	1	2			1	4
35-39	4			1	3	8
40-44	17	8		2	4	31
45-49	50	22	1	5	9	87
50-54	105	36	10	18	16	185
55-59	109	44	17	19	15	204
60-64	130	59	26	24	20	259
65-69	133	68	50	57	22	330
70-74	142	55	60	35	27	319
75-79	73	34	49	25	18	199
80 +	33	21	33	13	6	106
	797	351	246	199	142	1 735

Tabela 6

Zarejestrowane zachorowania na 5 wybranych nowotworów złośliwych wg przedziałów wiekowych w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. –kobiety

Przedział wiekowy	Sutek	Jelito grube	Płuco	Trzon macicy	Jajnik	Ogółem przedział
15-19					1	1
20-24		3			2	5
25-29	8					8
30-34	9	3		3	3	18
35-39	23	5	1	3	4	36
40-44	54	13	11	8	16	102
45-49	87	22	18	20	27	174
50-54	102	16	38	23	29	208
55-59	81	24	44	33	21	203
60-64	70	36	32	35	27	200
65-69	69	35	31	41	15	191
70-74	40	45	29	31	15	160
75-79	36	35	25	18	11	125
80 +	19	35	8	5	7	74
	598	272	237	220	178	1 505

Zarysowują się dość znaczne różnice w rozkładzie geograficznym zachorowań w województwie kujawsko-pomorskim. Powiatami o największym współczynniku zachorowań są obecnie powiaty: inowrocławski, rypiński, radziejowski, m.Włocławek u mężczyzn oraz m.Włocławek, inowrocławski, wąbrzeski, rypiński, radziejowski, aleksandrowski i m.Bydgoszcz u kobiet (Tabele 7, 8 Mapy 1, 2).

Tabela 7

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w powiatach w woj. kujawsko-pomorskiego w 2003 r.

Powiaty	Mężczyźni		
	Liczba bezwzględna	Wskaźnik struktury	Współczynnik surowy
aleksandrowski	91	3,11%	340,5
brodnicki	105	3,59%	285,1
bydgoski	100	3,42%	223,6
chełmiński	79	2,70%	314,5
golubsko-dobrzyński	78	2,66%	349,4
grudziądzki	37	1,26%	194,0
inowrocławski	333	11,38%	412,6
lipnowski	78	2,66%	238,0
mogileński	74	2,53%	319,5
nakielski	89	3,04%	214,1
radziejowski	58	1,98%	276,2
rypiński	80	2,73%	366,1
sępoleński	39	1,33%	192,5
świecki	159	5,43%	334,3
toruński	96	3,28%	228,3
tucholski	40	1,37%	170,6
wąbrzeski	52	1,78%	302,2
włocławski	152	5,19%	356,9
żniński	70	2,39%	203,0
m. Bydgoszcz	527	18,00%	303,1
m. Grudziądz	122	4,17%	256,1
m. Toruń	275	9,40%	282,8
m. Włocławek	193	6,59%	338,0
	2 927	100 %	

Mapa 1

Rozkład geograficzny zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe w powiatach w woj. kujawsko-pomorskiego w 2003 r. (Mężczyźni)

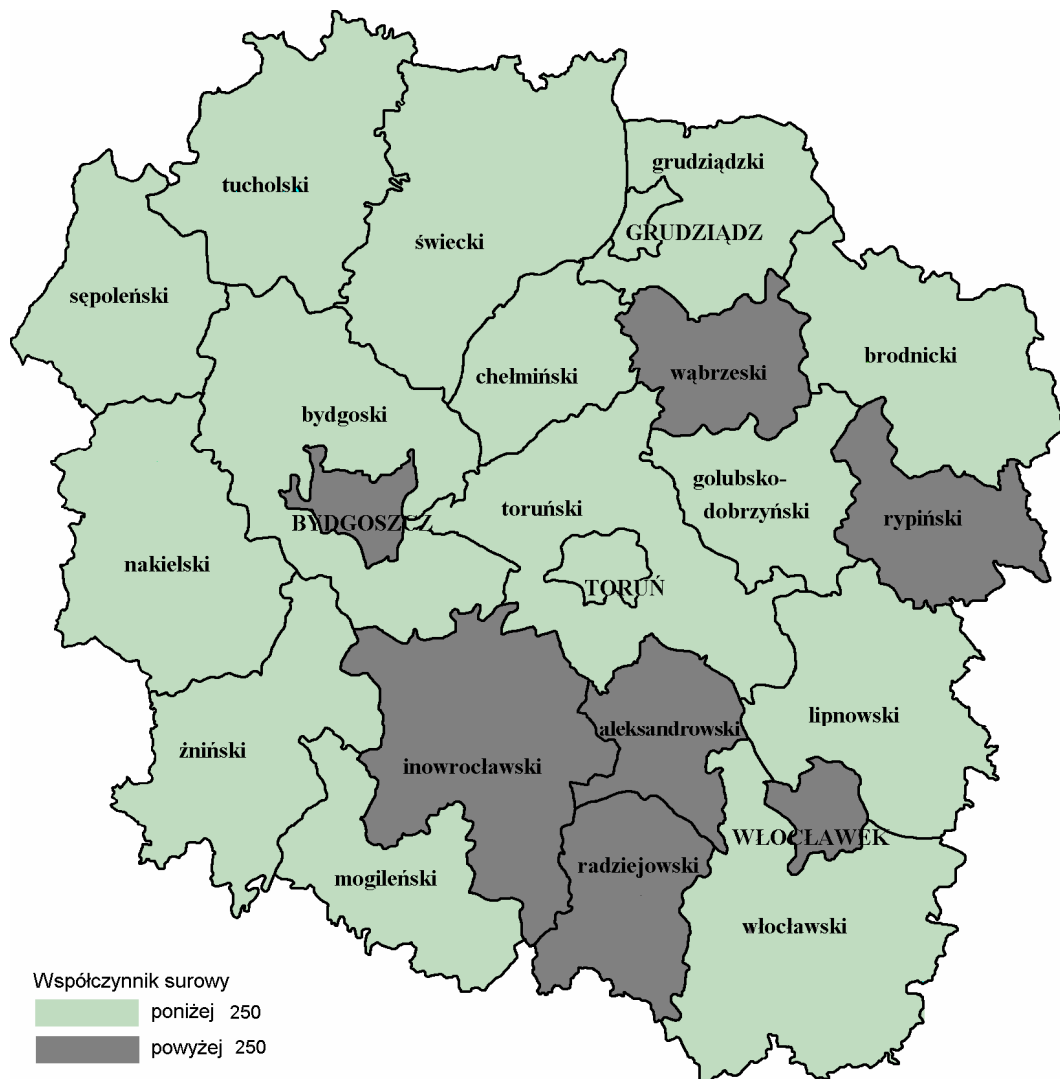

Tabela 8

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w powiatach
woj. kujawsko-pomorskiego w 2003 r.

Powiaty	Kobiety		
	Liczba bezwzględna	Wskaźnik struktury	Współczynnik surowy
aleksandrowski	69	2,42%	241,2
brodnicki	92	3,22%	242,0
bydgoski	120	4,20%	260,7
chełmiński	53	1,86%	201,4
golubsko-dobrzyński	64	2,24%	280,7
grudziądzki	36	1,26%	186,9
inowrocławski	267	9,35%	311,8
lipnowski	66	2,31%	196,6
mogileński	60	2,10%	250,3
nakielski	99	3,47%	231,4
radziejowski	63	2,21%	291,3
rypiński	52	1,82%	230,0
sępoleński	41	1,44%	199,0
świecki	126	4,41%	253,7
toruński	73	2,56%	168,4
tucholski	48	1,68%	202,9
wąbrzeski	47	1,65%	262,5
włocławski	110	3,85%	255,7
żniński	90	3,15%	254,8
m. Bydgoszcz	614	21,51%	312,7
m. Grudziądz	167	5,85%	318,8
m. Toruń	294	10,30%	263,2
m. Włocławek	204	7,15%	320,6
	2 855	100,00%	

Mapa 2
Rozkład geograficzny zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe
w powiatach woj. kujawsko-pomorskiego w 2003 r. (Kobiety)

Tabele 9, 10, 11, oraz Mapy 3, 4, 5 ilustrują rozkład geograficzny 3 najczęstszych nowotworów złośliwych u mężczyzn.

Tabela 9

Zarejestrowane zachorowania na raka płuca u mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Powiat	Liczba zachorowań	Współczynnik surowy
aleksandrowski	22	82,33
brodnicki	37	100,47
bydgoski	27	60,36
chełmiński	33	131,36
golubsko-dobrzyński	25	111,98
grudziądzki	10	52,44
inowrocławski	79	97,87
lipnowski	29	88,50
mogileński	16	69,08
nakielski	31	74,56
radziejowski	29	138,08
rypiński	30	137,31
sępoleński	8	39,49
świecki	67	140,89
toruński	20	47,57
tucholski	12	51,18
wąbrzeski	10	58,12
włocławski	52	122,09
żniński	15	43,50
m. Bydgoszcz	128	73,62
m. Grudziądz	25	52,48
m. Toruń	45	46,28
m. Włocławek	47	82,30
Ogółem	797	

**Rozkład geograficzny zachorowań na raka płuca u mężczyzn
w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.**

Tabela 10

Zarejestrowane zachorowania na raka jelita grubego (C18-C21) u mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Powiat	Liczba zachorowań	Współczynnik surowy
aleksandrowski	14	52,4
brodnicki	12	32,6
bydgoski	11	24,6
chełmiński	8	31,8
golubsko-dobrzyński	12	53,8
grudziądzki	3	15,7
inowrocławski	45	55,8
lipnowski	8	24,4
mogileński	11	47,5
nakielski	7	16,8
radziejowski	6	28,6
rypiński	8	36,6
sępoleński	5	24,7
świecki	15	31,5
toruński	17	40,4
tucholski	2	8,5
wąbrzeski	6	34,9
włocławski	16	37,6
żniński	7	20,3
m. Bydgoszcz	62	35,7
m. Grudziądz	12	25,2
m. Toruń	41	42,2
m. Włocławek	23	40,3
Ogółem	351	

Mapa 4

**Rozkład geograficzny zachorowań na raka jelita grubego (C18-C21)
u mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.**

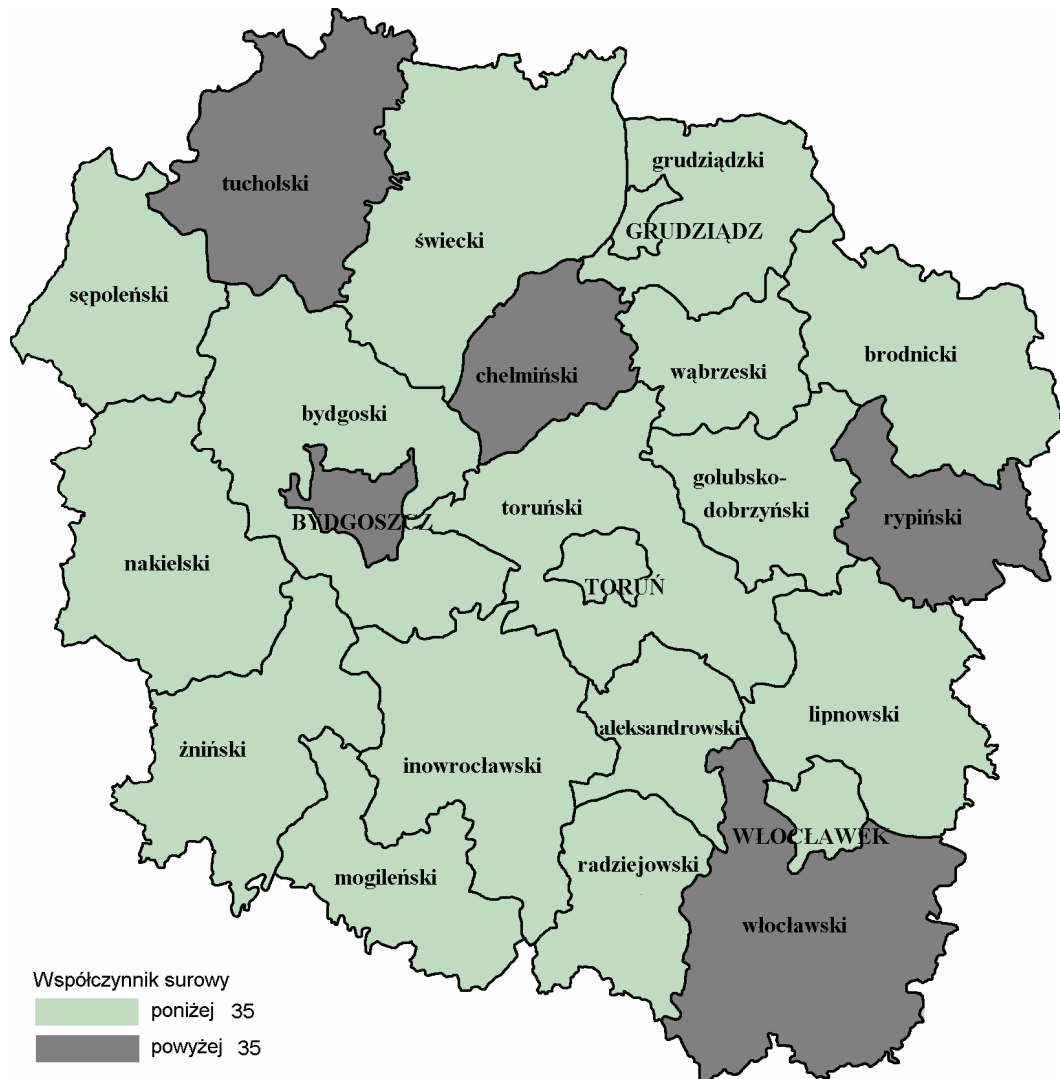

Tabela 11

**Zarejestrowane zachorowania na raka moczowodu u mężczyzn
w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.**

Powiat	Liczba zachorowań	Współczynnik surowy
aleksandrowski	14	26,3
brodnicki	8	16,3
bydgoski	4	15,9
chełmiński	7	23,9
golubsko-dobrzyński	8	17,9
grudziądzki	2	10,5
inowrocławski	28	27,3
lipnowski	5	18,3
mogileński	6	12,9
nakielski	5	12,1
radziejowski	6	28,4
rypiński	3	36,5
sępoleński	1	9,9
świecki	8	14,7
toruński	9	9,7
tucholski	0	8,5
wąbrzeski	7	23,3
włocławski	15	16,5
żniński	0	14,5
m. Bydgoszcz	36	7,4
m. Grudziądz	13	14,7
m. Toruń	54	24,5
m. Włocławek	7	27,9
Ogółem	246	

Rozkład geograficzny zachorowań na raka moczowodu u mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Tabele 12, 13, 14 oraz Mapy 6, 7, 8 są z kolei zestawieniem różnic geograficznych w zachorowaniach na 3 najczęstsze nowotwory u kobiet.

Tabela 12

Zarejestrowane zachorowania na raka sutka u kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Powiat	Liczba zachorowań	Współczynnik surowy
aleksandrowski	12	41,96
brodnicki	17	44,73
bydgoski	20	43,46
chełmiński	7	26,59
golubsko-dobrzyński	14	61,41
grudziądzki	7	36,34
inowrocławski	56	65,39
lipnowski	11	32,76
mogileński	12	50,05
nakielski	16	37,40
radziejowski	9	41,62
rypiński	15	66,36
sępoleński	10	48,53
świecki	20	40,27
toruński	15	34,61
tucholski	9	38,05
wąbrzeski	9	50,26
włocławski	17	39,51
żniński	21	59,44
m. Bydgoszcz	151	76,90
m. Grudziądz	40	76,35
m. Toruń	75	67,14
m. Włocławek	35	55,01
Ogółem	598	

Rozkład geograficzny zachorowań na raka sutka u kobiet woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Tabela 13

Zarejestrowane zachorowania na raka jelita grubego (C18-C21) u kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Powiat	Liczba zachorowań	Współczynnik surowy
aleksandrowski	9	31,5
brodnicki	12	31,6
bydgoski	16	34,8
chełmiński	6	22,8
golubsko-dobrzyński	6	26,3
grudziądzki	0	0,0
inowrocławski	28	32,7
lipnowski	8	23,8
mogileński	6	25,0
nakielski	9	21,0
radziejowski	6	27,7
rypiński	8	35,4
sępoleński	4	19,4
świecki	11	22,1
toruński	4	9,2
tucholski	3	12,7
wąbrzeski	2	11,2
włocławski	9	20,9
żniński	10	28,3
m. Bydgoszcz	58	29,5
m. Grudziądz	9	17,2
m. Toruń	26	23,3
m. Włocławek	22	34,6
Ogółem	272	

Rozkład geograficzny zachorowań na raka jelita grubego (C18-C21) u kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Tabela 14

**Zarejestrowane zachorowania na raka płuca u kobiet
w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.**

Powiat	Liczba zachorowań	Współczynnik surowy
aleksandrowski	7	24,47
brodnicki	5	13,15
bydgoski	9	19,56
chełmiński	8	30,39
golubsko-dobrzyński	7	30,70
grudziądzki	1	5,19
inowrocławski	13	15,18
lipnowski	3	8,93
mogileński	3	12,51
nakielski	10	23,38
radziejowski	6	27,75
rypiński	6	26,54
sępoleński	4	19,41
świecki	18	36,24
toruński	5	11,54
tucholski	2	8,46
wąbrzeski	5	27,92
włocławski	16	37,19
żniński	10	28,31
m. Bydgoszcz	47	23,93
m. Grudziądz	15	28,63
m. Toruń	14	12,53
m. Włocławek	23	36,15
Ogółem	237	

Rozkład geograficzny zachorowań na raka płuca u kobiet woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Tabela 15 jest szczegółowym zestawieniem zachorowań na nowotwory złośliwe według umiejscowień i płci.

Tabela 15.

Liczba, współczynniki surowe, współczynniki standaryzowane, wskaźnik struktury zachorowań w podziale na kody rozpoznawcze wg ICD 10 dla kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w roku 2003

ICD 10	Nazwa rozpoznania	Liczba	Wsp sur	Wsp std	%
C00	Nowotwory złośliwe wargi	4	0,4		0,14
C01	Nowotwór złośliwy nasady języka	0	0,0		0,00
C02	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych części języka	6	0,6		0,21
C03	Nowotwór złośliwy dziąsła	1	0,1		0,04
C04	Nowotwór złośliwy dna jamy ustnej	5	0,5		0,18
C05	Nowotwór złośliwy podniebienia	1	0,1		0,04
C06	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych części jamy ustnej	1	0,1		0,04
C07	Nowotwór złośliwy ślinianki przyusznej	4	0,4		0,14
C08	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych dużych gruczołów ślinowych	3	0,3		0,11
C09	Nowotwory złośliwe migdałka	4	0,4		0,14
C10	Nowotwór złośliwy części ustnej gardła (oropharynx)	0	0,0		0,00
C11	Nowotwór złośliwy części nosowej gardła (nasopharynx)	3	0,3		0,11
C12	Nowotwór złośliwy zachyłka gruszkowatego	0	0,0		0,00
C13	Nowotwór złośliwy części krtaniowej gardła (hypopharynx)	0	0,0		0,00
C14	Nowotwór złośliwy o innym i bliżej nieokreślonym umiejscowieniu w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	0	0,0		0,00
C15	Nowotwór złośliwy przełyku	11	1,1		0,39
C16	Nowotwór złośliwy żołądka	73	7,3		2,56
C17	Nowotwór złośliwy jelita cienkiego	3	0,3		0,11
C18	Nowotwór złośliwy okrężnicy	161	16,1		5,64
C19	Nowotwór złośliwy zgięcia esiczo-odbytniczego	3	0,3		0,11
C20	Nowotwór złośliwy odbytnicy	107	10,7		3,75
C21	Nowotwór złośliwy odbytu i kanału odbytu	1	0,1		0,04
C22	Nowotwór złośliwy wątroby i przewodów żółciowych wewnątrzwątrobowych	19	1,9		0,67
C23	Nowotwór złośliwy pęcherzyka żółciowego	64	6,4		2,24
C24	Nowotwór złośliwy innych i nie określonych części dróg żółciowych	3	0,3		0,11
C25	Nowotwór złośliwy trzustki	52	5,2		1,82
C26	Nowotwór złośliwy innych i niedokładnie określonych narządów trawiennych	0	0,0		0,00
C30	Nowotwór złośliwy jamy nosowej i ucha środkowego	1	0,1		0,04
C31	Nowotwór złośliwy zatok przynosowych	5	0,5		0,18
C32	Nowotwór złośliwy krtani	28	2,8		0,98
C33	Nowotwór złośliwy tchawicy	2	0,2		0,07
C34	Nowotwór złośliwy oskrzela i płuca	237	23,7		8,30
C37	Nowotwór złośliwy grasicy	0	0,0		0,00
C38	Nowotwór złośliwy serca, śródpiersia i opłucnej	7	0,7		0,25
C39	Nowotwór złośliwy innych i niedokładnie określonych części układu oddechowego i narządów klatki piersiowej	0	0,0		0,00
C40	Nowotwór złośliwy kości i chrząstki stawowej kończyn	4	0,4		0,14
C41	Nowotwór złośliwy kości i chrząstki stawowej o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	7	0,7		0,25
C43	Czerniak złośliwy skóry	62	6,2		2,17
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	223	22,3		7,81
C45	Międzybłoniak	1	0,1		0,04
C46	Mięsak Kaposi'ego	0	0,0		0,00
C47	Nowotwory złośliwe nerwów obwodowych i autonomicznego układu nerwowego	0	0,0		0,00
C48	Nowotwór złośliwy przestrzeni zaotrzewnowej i otrzewnej	7	0,7		0,25
C49	Nowotwory złośliwe tkanki łącznej i innych tkanek miękkich	22	2,2		0,77
C50	Nowotwór złośliwy sutka	598	59,8		20,95
C51	Nowotwór złośliwy sromu	17	1,7		0,60
C52	Nowotwór złośliwy pochwy	3	0,3		0,11
C53	Nowotwór złośliwy szyjki macicy	196	19,6		6,87

C54	Nowotwór złośliwy trzonu macicy	220	22,0		7,71
C55	Nowotwór złośliwy nieokreślonej części macicy	2	0,2		0,07
C56	Nowotwór złośliwy jajnika	178	17,8		6,23
C57	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych żeńskich narządów płciowych	3	0,3		0,11
C58	Nowotwór złośliwy łożyska	0	0,0		0,00
C60	Nowotwór złośliwy prącia	0	0,0		0,00
C61	Nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	0	0,0		0,00
C62	Nowotwór złośliwy jądra	0	0,0		0,00
C63	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych męskich narządów płciowych	0	0,0		0,00
C64	Nowotwór złośliwy nerki za wyjątkiem miedniczki nerkowej	57	5,7		2,00
C65	Nowotwór złośliwy miedniczki nerkowej	2	0,2		0,07
C66	Nowotwór złośliwy moczowodu	0	0,0		0,00
C67	Nowotwór złośliwy pęcherza moczowego	50	5,0		1,75
C68	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych narządów moczowych	0	0,0		0,00
C69	Nowotwór złośliwy oka	1	0,1		0,04
C70	Nowotwór złośliwy opon	2	0,2		0,07
C71	Nowotwór złośliwy mózgu	53	5,3		1,86
C72	Nowotwór złośliwy rdzenia kręgowego, nerwów czaszkowych i innych części centralnego systemu nerwowego	0	0,0		0,00
C73	Nowotwór złośliwy tarczycy	71	7,1		2,49
C74	Nowotwór złośliwy nadnerczy	1	0,1		0,04
C75	Nowotwór złośliwy innych gruczołów wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	1	0,1		0,04
C76	Nowotwór złośliwy umiejscowień innych i niedokładnie określonych	7	0,7		0,25
C77	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych	3	0,3		0,11
C78	Wtórne nowotwory złośliwe układu oddechowego i trawiennego	6	0,6		0,21
C79	Wtórny nowotwór złośliwy innych umiejscowień	0	0,0		0,00
C80	Nowotwór złośliwy bez określenia jego umiejscowienia	51	5,1		1,79
C81	Choroba Hodgkina	24	2,4		0,84
C82	Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	15	1,5		0,53
C83	Chłoniaki nieziarnicze rozlane	15	1,5		0,53
C84	Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	2	0,2		0,07
C85	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	22	2,2		0,77
C88	Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	3	0,3		0,11
C90	Szpiczak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	21	2,1		0,74
C91	Białaczka limfatyczna	28	2,8		0,98
C92	Białaczka szpikowa	22	2,2		0,77
C93	Białaczka monocytowa	0	0,0		0,00
C94	Inne białaczki określonego rodzaju	0	0,0		0,00
C95	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	2	0,2		0,07
C96	Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	1	0,1		0,04
C97	Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień	0	0,0		0,00
D00	Rak in situ jamy ustnej, przełyku i żołądka	0	0,0		0,00
D01	Raki in situ innych i nieokreślonych części narządów trawiennych	0	0,0		0,00
D02	Rak in situ ucha środkowego i układu oddechowego	0	0,0		0,00
D03	Czerniak in situ	1	0,1		0,04
D04	Rak in situ skóry	8	0,8		0,28
D05	Rak in situ sutka	34	3,4		1,19
D06	Rak in situ szyjki macicy	4	0,4		0,14
D07	Rak in situ innych i nieokreślonych narządów płciowych	0	0,0		0,00
D09	Rak in situ innych i nieokreślonych umiejscowień	6	0,6		0,21
	Ogółem	2 855	286		

Liczba, współczynniki surowe, współczynniki standaryzowane, wskaźnik struktury zachorowań w podziale na kody rozpoznawcze wg ICD 10 dla mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w roku 2003

ICD 10	Nazwa rozpoznania	Liczba	Wsp sur	Wsp std	%
C00	Nowotwory złośliwe wargi	18	1,7		0,61
C01	Nowotwór złośliwy nasady języka	3	0,3		0,10
C02	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych części języka	25	2,3		0,85
C03	Nowotwór złośliwy dziąsła	1	0,1		0,03
C04	Nowotwór złośliwy dna jamy ustnej	12	1,1		0,41
C05	Nowotwór złośliwy podniebienia	3	0,3		0,10
C06	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych części jamy ustnej	3	0,3		0,10
C07	Nowotwór złośliwy ślinianki przyusznej	10	0,9		0,34
C08	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych dużych gruczołów ślinowych	1	0,1		0,03
C09	Nowotwory złośliwe migdałka	21	2,0		0,72
C10	Nowotwór złośliwy części ustnej gardła (oropharynx)	4	0,4		0,14
C11	Nowotwór złośliwy części nosowej gardła (nasopharynx)	6	0,6		0,20
C12	Nowotwór złośliwy zachyłka gruszkowatego	0	0,0		0,00
C13	Nowotwór złośliwy części kraniowej gardła (hypopharynx)	1	0,1		0,03
C14	Nowotwór złośliwy o innym i bliżej nieokreślonym umiejscowieniu w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	5	0,5		0,17
C15	Nowotwór złośliwy przełyku	33	3,1		1,13
C16	Nowotwór złośliwy żołądka	142	13,3		4,85
C17	Nowotwór złośliwy jelita cienkiego	8	0,7		0,27
C18	Nowotwór złośliwy okrężnicy	199	18,6		6,80
C19	Nowotwór złośliwy zgięcia esiczo-odbytniczego	3	0,3		0,10
C20	Nowotwór złośliwy odbytnicy	148	13,8		5,06
C21	Nowotwór złośliwy odbytu i kanału odbytu	1	0,1		0,03
C22	Nowotwór złośliwy wątroby i przewodów żółciowych wewnątrzwątrobowych	26	2,4		0,89
C23	Nowotwór złośliwy pęcherzyka żółciowego	11	1,0		0,38
C24	Nowotwór złośliwy innych i nie określonych części dróg żółciowych	5	0,5		0,17
C25	Nowotwór złośliwy trzustki	59	5,5		2,02
C26	Nowotwór złośliwy innych i niedokładnie określonych narządów trawiennych	0	0,0		0,00
C30	Nowotwór złośliwy jamy nosowej i ucha środkowego	3	0,3		0,10
C31	Nowotwór złośliwy zatok przynosowych	3	0,3		0,10
C32	Nowotwór złośliwy krtani	110	10,3		3,76
C33	Nowotwór złośliwy tchawicy	2	0,2		0,07
C34	Nowotwór złośliwy oskrzela i płuca	797	74,6		27,23
C37	Nowotwór złośliwy grasicy	0	0,0		0,00
C38	Nowotwór złośliwy serca, śródpiersia i opłucnej	11	1,0		0,38
C39	Nowotwór złośliwy innych i niedokładnie określonych części układu oddechowego i narządów klatki piersiowej	0	0,0		0,00
C40	Nowotwór złośliwy kości i chrząstki stawowej kończyn	1	0,1		0,03
C41	Nowotwór złośliwy kości i chrząstki stawowej o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	2	0,2		0,07
C43	Czerniak złośliwy skóry	41	3,8		1,40
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	211	19,7		7,21
C45	Międzybłoniak	3	0,3		0,10
C46	Mięsak Kaposi'ego	0	0,0		0,00
C47	Nowotwory złośliwe nerwów obwodowych i autonomicznego układu nerwowego	1	0,1		0,03
C48	Nowotwór złośliwy przestrzeni zaotrzewnowej i otrzewnej	8	0,7		0,27
C49	Nowotwory złośliwe tkanki łącznej i innych tkanek miękkich	22	2,1		0,75
C50	Nowotwór złośliwy sutka	2	0,2		0,07
C51	Nowotwór złośliwy sromu	0	0,0		0,00
C52	Nowotwór złośliwy pochwy	0	0,0		0,00
C53	Nowotwór złośliwy szyjki macicy	0	0,0		0,00
C54	Nowotwór złośliwy trzonu macicy	0	0,0		0,00
C55	Nowotwór złośliwy nieokreślonej części macicy	0	0,0		0,00
C56	Nowotwór złośliwy jajnika	0	0,0		0,00

C57	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych żeńskich narządów płciowych	0	0,0		0,00
C58	Nowotwór złośliwy łozyska	0	0,0		0,00
C60	Nowotwór złośliwy pęcherza	6	0,6		0,20
C61	Nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	246	23,0		8,40
C62	Nowotwór złośliwy jądra	44	4,1		1,50
C63	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych męskich narządów płciowych	0	0,0		0,00
C64	Nowotwór złośliwy nerki za wyjątkiem miedniczki nerkowej	94	8,8		3,21
C65	Nowotwór złośliwy miedniczki nerkowej	6	0,6		0,20
C66	Nowotwór złośliwy moczowodu	2	0,2		0,07
C67	Nowotwór złośliwy pęcherza moczowego	199	18,6		6,80
C68	Nowotwór złośliwy innych i nieokreślonych narządów moczowych	1	0,1		0,03
C69	Nowotwór złośliwy oka	2	0,2		0,07
C70	Nowotwór złośliwy opon	3	0,3		0,10
C71	Nowotwór złośliwy mózgu	68	6,4		2,32
C72	Nowotwór złośliwy rdzenia kręgowego, nerwów czaszkowych i innych części centralnego systemu nerwowego	4	0,4		0,14
C73	Nowotwór złośliwy tarczycy	22	2,1		0,75
C74	Nowotwór złośliwy nadnerczy	0	0,0		0,00
C75	Nowotwór złośliwy innych gruczołów wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	1	0,1		0,03
C76	Nowotwór złośliwy umiejscowień innych i niedokładnie określonych	8	0,7		0,27
C77	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych	0	0,0		0,00
C78	Wtórne nowotwory złośliwe układu oddechowego i trawiennego	3	0,3		0,10
C79	Wtórny nowotwór złośliwy innych umiejscowień	4	0,4		0,14
C80	Nowotwór złośliwy bez określenia jego umiejscowienia	73	6,8		2,49
C81	Choroba Hodgkina	25	2,3		0,85
C82	Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	8	0,7		0,27
C83	Chłoniaki nieziarnicze rozlane	23	2,2		0,79
C84	Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	1	0,1		0,03
C85	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	24	2,2		0,82
C88	Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	1	0,1		0,03
C90	Szpiczak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	31	2,9		1,06
C91	Białaczka limfatyczna	39	3,6		1,33
C92	Białaczka szpikowa	17	1,6		0,58
C93	Białaczka monocytowa	1	0,1		0,03
C94	Inne białaczki określonego rodzaju	4	0,4		0,14
C95	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	1	0,1		0,03
C96	Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	1	0,1		0,03
C97	Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień	0	0,0		0,00
D00	Rak in situ jamy ustnej, przełyku i żołądka	0	0,0		0,00
D01	Raki in situ innych i nieokreślonych części narządów trawiennych	0	0,0		0,00
D02	Rak in situ ucha środkowego i układu oddechowego	0	0,0		0,00
D03	Czerniak in situ	0	0,0		0,00
D04	Rak in situ skóry	0	0,0		0,00
D05	Rak in situ sutka	0	0,0		0,00
D06	Rak in situ szyjki macicy	18	1,7		0,61
D07	Rak in situ innych i nieokreślonych narządów płciowych	3	0,3		0,10
D09	Rak in situ innych i nieokreślonych umiejscowień	25	2,3		0,85
	Ogółem	2 927	274		

Nowotwory wykryte w badaniach profilaktycznych

W 2003 roku w województwie kujawsko-pomorskim kontynuowano realizację programów profilaktycznych w kierunku raka piersi i raka szyjki macicy.

W Zakładzie Profilaktyki i Promocji Zdrowia (ZP i PZ) Centrum Onkologii w Bydgoszczy, który był głównym wykonawcą programu raka piersi wykonano 23.826 badań mammograficznych piersi oraz dodatkowo przebadano 9.444 kobiet w kierunku raka szyjki macicy.

Wykryto 53 nowotwory złośliwe raka piersi oraz 9 raków złośliwych narządu rodnego u kobiet (8-raków szyjki macicy, 1-rak trzonu macicy)

Tabele 16 i 17 są zestawieniem wykrytych raków w zależności od wieku.

Tabela 16

Raki sutka wykryte w trakcie badań profilaktycznych

Przedział wieku	Liczba zachorowań
35-39	1
40-44	3
45-49	8
50-54	9
55-59	4
60-64	16
65-69	5
70-74	4
75-79	2
80-84	1
Ogółem	53

Tabela 17

Raki narządu rodnego u kobiet wykryte w trakcie badań profilaktycznych

Narząd	Przedział wieku							
	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	75-79
rak szyjki macicy	1	0	2	3	1	0	0	1
rak trzonu macicy				1				
Ogółem	1		2	4	1	0		1

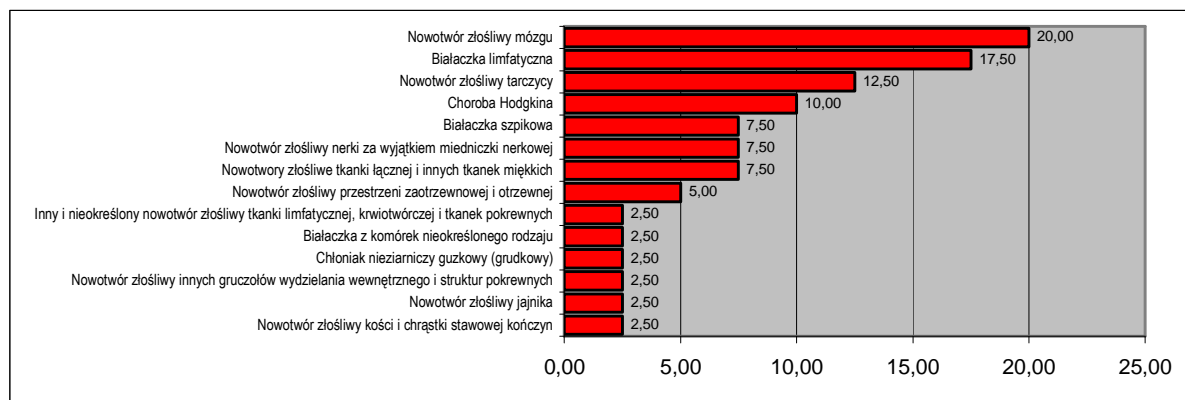
Nowotwory złośliwe u dzieci i młodzieży

W 2003 roku w regionie kujawsko-pomorskim zarejestrowano 51 zachorowań na nowotwory złośliwe u pacjentów do lat 19. Najczęstszymi nowotworami u płci żeńskiej były nowotwory mózgu (24,24%), białaczki (21,21%) i tarczycy (15,15%) (Tabela 18, Ryc.5), u płci męskiej natomiast nowotwory mózgu (25,00%), otrzewnej (15,00%) i białaczki (12,50%) (Tabela 19, Ryc.6),).

Tabela 18
Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe u płci żeńskiej do lat 19 w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Umiejscowienie	Liczba bezwzględna	Współcz. surowy	Wskaźnik struktury (%)
Nowotwór złośliwy mózgu	8	3,02	24,24
Białaczka limfatyczna	7	2,64	21,21
Nowotwór złośliwy tarczycy	5	1,89	15,15
Choroba Hodgkina	4	1,51	12,12
Białaczka szpikowa	3	1,13	9,09
Nowotwór złośliwy nerki za wyjątkiem miedniczki nerkowej	3	1,13	9,09
Nowotwory złośliwe tkanki łącznej i innych tkanek miękkich	3	1,13	9,09
Nowotwór złośliwy przestrzeni zaotrzewnowej i otrzewnej	2	0,76	6,06
Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	1	0,38	3,03
Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	1	0,38	3,03
Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	1	0,38	3,03
Nowotwór złośliwy innych gruczołów wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	1	0,38	3,03
Nowotwór złośliwy jajnika	1	0,38	3,03
Nowotwór złośliwy kości i chrząstki stawowej kończyn	1	0,38	3,03
Razem	41		

Ryc. 5
Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe u płci żeńskiej do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

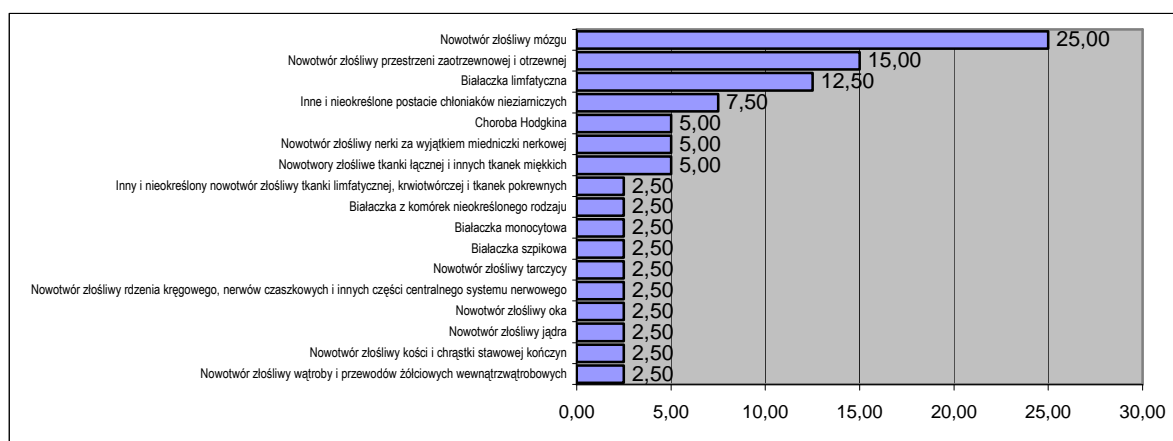
Tabela 19

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe u płci męskiej do lat 19 w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Umiejscowienie	Liczba bezwzględna	Współcz. surowy	Wskaźnik struktury (%)
Nowotwór złośliwy mózgu	10	3,60	25,00
Nowotwór złośliwy przestrzeni zaotrzewnowej i otrzewnej	6	2,16	15,00
Białaczka limfatyczna	5	1,80	12,50
Inne i nieokreślone postacie chłoniaków niezłazniczych	3	1,08	7,50
Choroba Hodgkina	2	0,72	5,00
Nowotwór złośliwy nerki za wyjątkiem miedniczki nerkowej	2	0,72	5,00
Nowotwory złośliwe tkanki łącznej i innych tkanek miękkich	2	0,72	5,00
Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	1	0,36	2,50
Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	1	0,36	2,50
Białaczka monocytowa	1	0,36	2,50
Białaczka szpikowa	1	0,36	2,50
Nowotwór złośliwy tarczycy	1	0,36	2,50
Nowotwór złośliwy rdzenia kręgowego, nerwów czaszkowych i innych części centralnego systemu nerwowego	1	0,36	2,50
Nowotwór złośliwy oka	1	0,36	2,50
Nowotwór złośliwy jądra	1	0,36	2,50
Nowotwór złośliwy kości i chrząstki stawowej kończyn	1	0,36	2,50
Nowotwór złośliwy wątroby i przewodów żółciowych wewnątrzwątrobowych	1	0,36	2,50
Razem	40		

Ryc. 6

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe u płci męskiej do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Tabele 20 i 21 są zestawieniami zachorowań w poszczególnych przedziałach wiekowych u obu płci.

Tabela 20

Zarejestrowane zachorowania w przedziałach wiekowych u płci męskiej do lat 19.

Rozpoznanie	0-4	5-9	10-15	15-19	Razem
Nowotwór złośliwy wątroby i przewodów żółciowych wewnątrzwartrobowych		1			1
Nowotwór złośliwy kości i chrząstki stawowej kończyn			1		1
Nowotwór złośliwy przestrzeni zaotrzewnowej i otrzewnej	6				6
Nowotwory złośliwe tkanki łącznej i innych tkanek miękkich	1	1			2
Nowotwór złośliwy jądra				1	1
Nowotwór złośliwy nerki za wyjątkiem miedniczki nerkowej		1	1		2
Nowotwór złośliwy oka	1				1
Nowotwór złośliwy mózgu	3	1	2	4	10
Nowotwór złośliwy rdzenia kręgowego, nerwów czaszkowych i innych części centralnego systemu nerwowego			1		1
Nowotwór złośliwy tarczycy			1		1
Choroba Hodgkina				2	2
Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	1	1	1		3
Białaczka limfatyczna	3			2	5
Białaczka szpikowa			1		1
Białaczka monocytowa	1				1
Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju			1		1
Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	1				1
Razem	17	5	9	9	40

Tabela 21

Zarejestrowane zachorowania w przedziałach wiekowych u płci żeńskiej do lat 19.

Rozpoznanie	0-4	5-9	10-15	15-19	Razem
Nowotwór złośliwy kości i chrząstki stawowej kończyn			1		1
Nowotwór złośliwy przestrzeni zaotrzewnowej i otrzewnej	2				2
Nowotwory złośliwe tkanki łącznej i innych tkanek miękkich	1		1	1	3
Nowotwór złośliwy jajnika				1	1
Nowotwór złośliwy nerki za wyjątkiem miedniczki nerkowej	2	1			3
Nowotwór złośliwy mózgu	1	3	1	3	8
Nowotwór złośliwy tarczycy			2	3	5
Nowotwór złośliwy innych gruczołów wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych			1		1
Choroba Hodgkina			1	3	4
Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)				1	1
Białaczka limfatyczna	4	2	1		7
Białaczka szpikowa			3		3
Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju			1		1
Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	1				1
Razem	11	6	12	12	41

Kolejna Tabela 22 jest zestawieniem uwzględniającym liczbę zachorowań w poszczególnych przedziałach wiekowych, a Ryc.7 ilustrację graficzną tych zależności.

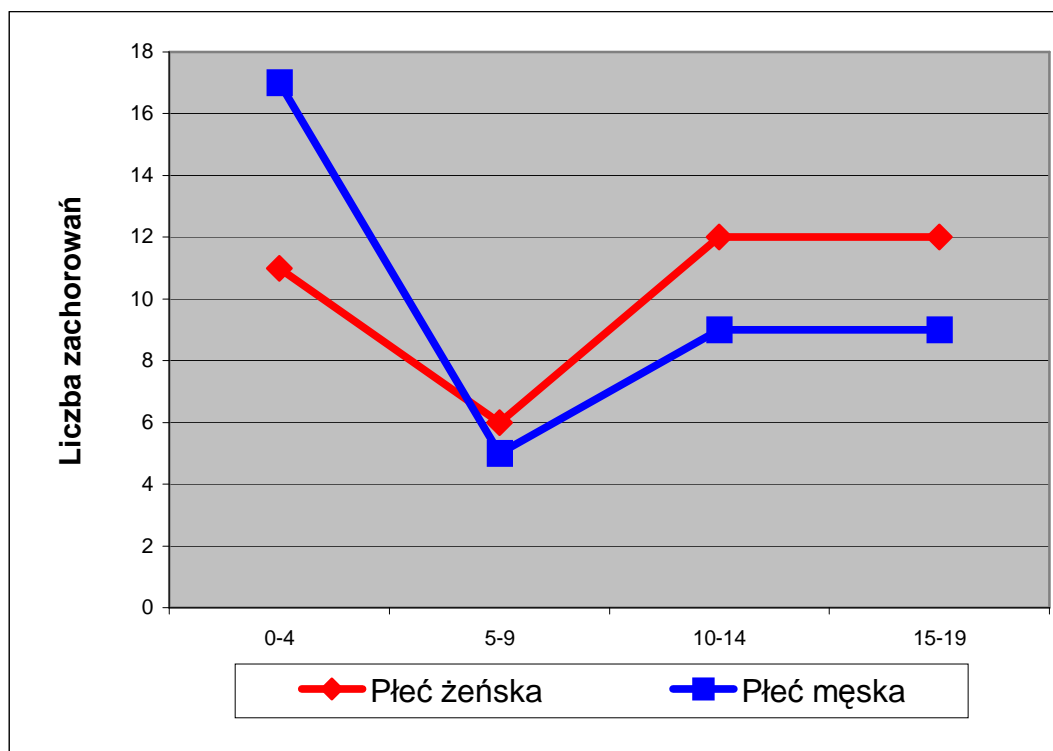
Tabela 22

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w przedziałach wiekowych osób do 19 roku w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Przedział wieku (lata)	Liczba zachorowań	
	Płeć żeńska	Płeć męska
0-4	11	17
5-9	6	5
10-14	12	9
15-19	12	9
Razem:	41	40

Ryc. 7

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w przedziałach wiekowych osób do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Tabele 23 i 24, oraz Mapy 9 i 10 ilustrują rozkład geograficzny zachorowań u dzieci i młodzieży.

Tabela 23

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w powiatach u płci męskiej do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskiego w 2003 r.

Powiaty	Płeć męska	
	Liczba bezwzględna	Odsetek zachorowań
m. Bydgoszcz	7	17,50%
m. Włocławek	4	10,00%
m. Toruń	4	10,00%
inowrocławski	4	10,00%
toruński	3	7,50%
nakielski	3	7,50%
bydgoski	2	5,00%
m. Grudziądz	2	5,00%
rypiński	2	5,00%
wąbrzeski	2	5,00%
chełmiński	2	5,00%
aleksandrowski	1	2,50%
żniński	1	2,50%
włocławski	1	2,50%
tucholski	1	2,50%
lipnowski	1	2,50%
	40	100 %

Mapa 9

Rozkład geograficzny na nowotwory złośliwe u płci męskiej do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

Tabela 24

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w powiatach u płci żeńskiej do 19 lat woj. kujawsko-pomorskiego w 2003 r.

Powiaty	Płeć żeńska	
	Liczba bezwzględna	Odsetek zachorowań
m. Bydgoszcz	6	14,63%
toruński	3	7,32%
m. Włocławek	3	7,32%
m. Toruń	3	7,32%
bydgoski	3	7,32%
aleksandrowski	3	7,32%
żniński	2	4,88%
włocławski	2	4,88%
świecki	2	4,88%
radziejowski	2	4,88%
mogileński	2	4,88%
m. Grudziądz	2	4,88%
inowrocławski	2	4,88%
golubsko-dobrzyński	2	4,88%
tucholski	1	2,44%
rypiński	1	2,44%
nakielski	1	2,44%
brodnicki	1	2,44%
	41	100%

Mapa 10

Rozkład geograficzny na nowotwory złośliwe u płci żeńskiej do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.

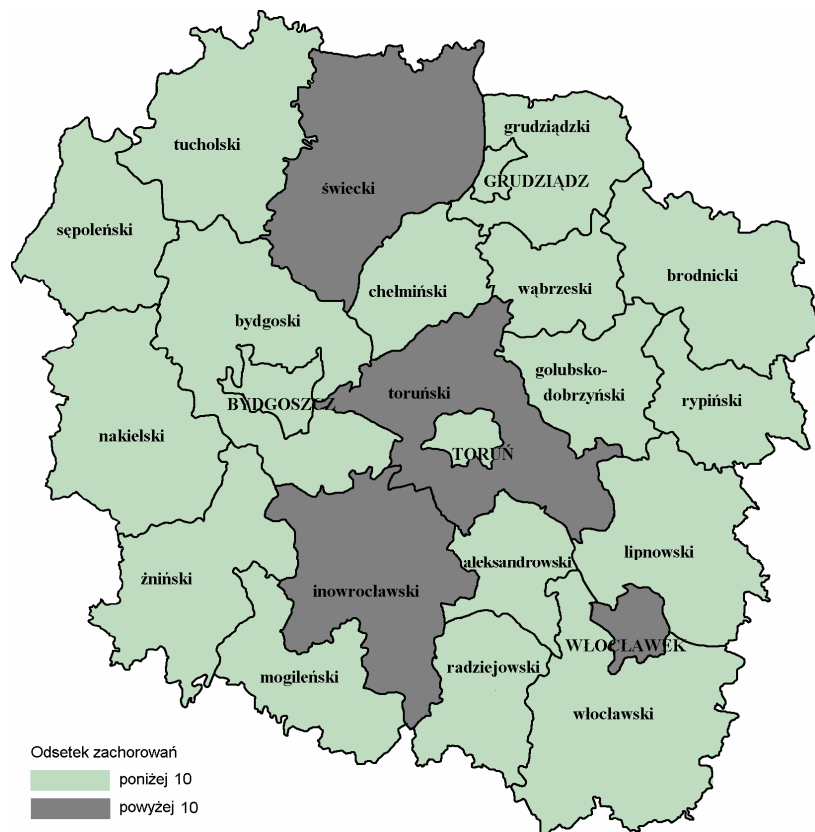

Tabela 25 jest szczegółowym zestawieniem zachorowań na nowotwory złośliwe według umiejscowień i płci u dzieci i młodzieży.

Tabela 25

Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia i płci dla osób do 19 lat w 2003 r.

Rozpoznaniet	Płeć żeńska	Płeć męska
C22 - Nowotwór złośliwy wątroby i przewodów żółciowych wewnątrzwątrobowych		1
C40 - Nowotwór złośliwy kości i chrząstki stawowej kończyn	1	1
C48 - Nowotwór złośliwy przestrzeni zaotrzewnowej i otrzewnej	2	6
C49 - Nowotwory złośliwe tkanki łącznej i innych tkanek miękkich	3	2
C56 - Nowotwór złośliwy jajnika	1	
C62 - Nowotwór złośliwy jądra		1
C64 - Nowotwór złośliwy nerki za wyjątkiem miedniczki nerkowej	3	2
C69 - Nowotwór złośliwy oka		1
C71 - Nowotwór złośliwy mózgu	8	10
C72 - Nowotwór złośliwy rdzenia kręgowego, nerwów czaszkowych i innych części centralnego systemu nerwowego		1
C73 - Nowotwór złośliwy tarczycy	5	1
C75 - Nowotwór złośliwy innych gruczołów wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	1	
C81 - Choroba Hodgkina	4	2
C82 - Chłoniak nieziarniczny guzkowy (grudkowy)	1	
C85 - Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarnicznych		3
C91 - Białaczka limfatyczna	7	5
C92 - Białaczka szpikowa	3	1
C93 - Białaczka monocytowa		1
C95 - Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	1	1
C96 - Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	1	1
RAZEM	41	40
		81

Nowotwory potwierdzone histopatologicznie

W 2003 roku uzyskano 79% potwierdzeń histopatologicznych nowotworów u mężczyzn oraz 83% u kobiet.

Tabela 26 jest zestawieniem potwierdzeń histopatologicznych dla poszczególnych nowotworów u kobiet i mężczyzn.

Tabela 26

Odsetki potwierdzeń histologicznych dla zachorowań w podziale na kody rozpoznań dla kobiet i mężczyzn w roku 2003 w województwie kujawsko-pomorskim

Rozpoznanie	Odsetek Kobiety	Odsetek Mężczyźni
C00	1	0,76
C01	0	1
C02	1	0,94
C03	1	0
C04	1	0,92
C05	1	1
C06	0	1
C07	1	1
C08	1	1
C09	1	0,88
C10	0	1
C11	1	0,71
C12	1	1
C13	1	1
C14	0	0,6
C15	0,89	0,79
C16	0,81	0,73
C17	0	0,5
C18	0,75	0,8
C19	0,67	1
C20	0,84	0,86
C21	1	0,43
C22	0,71	0,71
C23	0,63	0,6
C24	0,63	0,56
C25	0,51	0,63
C26	0,6	0
C30	0	1
C31	1	0,75
C32	0,93	0,94
C33	1	0,8
C34	0,8	0,82
C37	1	1
C38	0,67	0,8
C39	0	0
C40	1	1
C41	0,67	0,4
C43	0,97	0,93
C44	0,9	0,94
C45	1	0,8
C46	0	1
C47	0	0
C48	0,25	0,89
C49	1	0,85
C50	0,83	0,86

C51	0,7	0
C52	1	0
C53	0,91	0
C54	0,96	0
C55	0,2	0
C56	0,88	0
C57	1	0
C58	0	0
C60	0	0,5
C61	0	0,71
C62	0	0,79
C63	0	0,33
C64	0,57	0,61
C65	1	1
C66	0	0
C67	0,63	0,67
C68	0	0
C69	1	0
C70	0	1
C71	0,55	0,66
C72	0,33	0,86
C73	0,93	1
C74	1	0,75
C75	0	0
C76	0,8	0,63
C77	0	1
C78	1	1
C79	0	0,5
C80	0,57	0,58
C81	0,85	1
C82	1	1
C83	1	1
C84	1	1
C85	0,97	0,91
C88	1	0
C90	0,9	0,89
C91	0,91	0,85
C92	0,85	0,64
C93	1	0
C94	0,5	0,67
C95	0	1
C96	0	0
C97	0	0
D00	0	0
D01	0	0
D02	0	0
D03	0	0
D04	0	0
D05	1	0
D06	1	0
D07	0	0
D09	0	0
Ogółem	0,83	0,79

OMÓWIENIE

Województwo Kujawsko-Pomorskie należy nadal do województw o średniej zachorowalności na nowotwory złośliwe. Pod względem standaryzowanych współczynników zachorowalności region zajmuje 13 miejsce w kraju u mężczyzn i 11 wśród kobiet. Obecnie w kraju regionami o najwyższych wskaźnikach zachorowań są: woj. świętokrzyskie, pomorskie, zachodniopomorskie i dolnośląskie zarówno u mężczyzn jak i u kobiet (3). Liczba zachorowań w naszym regionie jest porównywalna z danymi za ubiegły rok (4). Najczęstszymi nowotworami rejestrowanymi w województwie kujawsko-pomorskim są rak płuca u mężczyzn i rak piersi u kobiet, stanowiąc odpowiednio 28,92% i 25,33% wszystkich zachorowań u tych płci. Dane te są zgodne z danymi dla całego kraju i tendencja ta utrzymuje się od wielu lat (3,5,6). Drugie miejsce na liście zachorowań, podobnie jak w ubiegłym roku, przypada rakowi jelita grubego, zarówno u kobiet jak i u mężczyzn. Zjawisko dużej dynamiki wzrostu zachorowań na ten nowotwór utrzymuje się (7). Kolejną niepokojącą tendencją jest wzrost zachorowań na raka płuca u kobiet. Obecnie nowotwór ten zajmuje 3 miejsce na liście zachorowań u kobiet w województwie kujawsko-pomorskim i w całym kraju. Wieloletnie prognozy przewidują dalszy wzrost zachorowań. Należy nadmienić, że kolejność na liście zachorowań na poszczególne nowotwory w naszym województwie jest obecnie podobna do zachorowań w kraju (3). Trwałym już zjawiskiem jest odległe, 5 miejsce zachorowań na raka żołądka u mężczyzn. Od kilku lat zauważalny jest również stały spadek zachorowań na raka szyjki macicy. Przez kilka dziesięcioleci nowotwór ten zajmował 2 miejsce u kobiet (6,8). Nasilenie działań skринingowych, powszechniejsza dostępność badania cytologicznego i zaostrzone kryteria jakościowe wobec tego badania powodują tendencję spadkową zachorowań na raka szyjki macicy zauważalną w całym kraju (3,9). Niemniej, łącznie nowotwory szyjki macicy, trzonu macicy i jajnika stanowiły 569 zachorowań (21,19%) u kobiet i są nadal ogromnym wyzwaniem dla wspólnych działań ginekologów, onkologów i patologów. Analiza zachorowań w przedziałach wiekowych (Ryc.4) wykazuje wzrost zachorowań w przedziale wiekowym 70-74 lata oraz charakterystyczny pierwszy wzrost u kobiet w przedziałach 50-54 lata. Zjawisko to występowało już w

naszym województwie w poprzednich latach (4,10). Zasadniczo podobny do ubiegłego roku jest rozkład geograficzny zachorowań na nowotwory złośliwe w województwie kujawsko-pomorskim. Powiatami pojawiającymi się na mapach najczęstszych zachorowań (Mapy 1-8) są powiaty: rypiński, aleksandrowski, inowrocławski i radziejowski .

Liczba zachorowań u dzieci i młodzieży w 2003 roku nieco się zmniejszyła w porównaniu do roku 2001 (4). Obecnie były one częstsze u płci męskiej. Do najczęściej występujących należą nadal białaczki limfatyczne i guzy mózgu. U płci męskiej na 3 miejscu pojawił się rak jądra.

Odsetek nowotworów potwierdzonych histopatologicznie w województwie kujawsko-pomorskim jest wysoce satysfakcjonujący. Odsetek 79% potwierdzeń nowotworów u mężczyzn i 83% u kobiet stawia Kujawsko Pomorski Rejestr Nowotworów na 4 miejscu w Polsce. Najwyższy odsetek potwierdzeń histopatologicznych w 2003 roku wykazano w województwie opolskim 84% u mężczyzn i 88% u kobiet (3).

Zwraca uwagę rosnąca liczba wykrytych nowotworów w programach profilaktycznych, zwłaszcza w kierunku raka piersi.

W porównaniu do ubiegłego roku liczba wykrytych raków w skriningu piersi podwoiła się. Liczba profilaktycznych badań mammograficznych również rośnie. W latach 2001 – 2003 w Zakładzie Profilaktyki i Promocji Zdrowia Centrum Onkologii w Bydgoszczy wykonano 63401 takich badań i wykryto 288 raków piersi, to jest u 0,54% badanej populacji (11).Rośnie również liczba badań skriningowych w kierunku raka szyjki macicy. W latach 2001 – 2003 wykonano w ZP i PZ 28372 takich badań, wykryto 43 przypadki dysplazji śród nabłonkowych i 21 przypadków raka w tym u 12 pacjentek raka przedinwazyjnego (12). Dane te są istotnym argumentem przemawiającym za dalszą intensyfikacją badań profilaktycznych, nie tylko w kierunku wymienionych nowotworów. Kolejnymi nowotworami dla których powinny zostać wszczęte programy skriningowe są rak jelita grubego u obu płci, oraz rak prostaty u mężczyzn i rak płuca. Powstały już organizacyjne zręby i zamysł metodologiczny dla realizacji skriningu raka jelita grubego i raka prostaty w województwie kujawsko-pomorskim. Wydaje się że, jedynie kwestią czasu i możliwości finansowych jest rozpoczęcie tych zamierzeń. Integracyjną częścią działań profilaktycznych są zadania związane z edukacją prozdrowotną W

realizowanym przez ZPiPZ „Programie edukacji przeciwnowotworowej dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych”, wyedukowano 7400 uczniów z 37 szkół województwa kujawsko-pomorskiego. Tak zakrojona działalność edukacyjna, dziś może niewymierna zaowocuje w przyszłości w postaci zaszczepionego nawyku i umiejętności samobadania piersi u kobiet oraz wyrobienie świadomości konieczności zgłoszenia się do badania i wyjaśniania wątpliwości dotyczących zdrowia.

LITERATURA

1. Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych X Rewizja ICD, Kraków, 1996
2. „Ludność, ruch naturalny i imigracje w województwie kujawsko-pomorskim w 2003 roku”, Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, 2003
3. Witryna internetowa <http://148.81.190.231/krn>
4. Mierzwa T., Stanka J., Turczyn B., „Zachorowania na nowotwory złośliwe w województwie kujawsko-pomorskim w 2001 roku”, Wyd. WM. Bydgoszcz, 2004
5. Didkowska J., Wojciechowska W., Tarkowski W., Zatoński W., „Nowotwory złośliwe w Polsce w 2000 roku”, Centrum Onkologii-Institut im. M. Skłodowskiej –Curie, Warszawa, 2003
6. Zatoński W., Tyczyński J., „Epidemiologia nowotworów złośliwych w Polsce w piętnastolecie 1980-1994”, Centrum Onkologii-Institut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa, 1995
7. Bielicki D., „Epidemiologia i prewencja nowotworów jelita grubego, Gastroenterologia w codziennej praktyce lekarskiej, 2003, 5(10), 4-8
8. Nowotwory złośliwe w Wielkopolsce red. D. Godlewski. Ośrodek Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów Wyd. „BAS” Poznań 1998
9. Zemła B.F.P., „Epidemiologia nowotworów złośliwych narządów płciowo – moczowych w populacjach śląskich kobiet i mężczyzn”. Zakład Epidemiologii Nowotworów Centrum Onkologii – Institut im. Marii Skłodowskiej – Curie Oddział w Gliwicach. Gliwice, 2003
10. Mierzwa T., Stanka J., Turczyn B., „Nowotwory złośliwe w województwie kujawsko-pomorskim w 2000 roku”, Wyd. WM Bydgoszcz, 2003
11. Mierzwa T., Grabiec M. Trzyletni okres badań profilaktycznych w kierunku raka piersi w Centrum Onkologii w Bydgoszczy Gin. Pol. (zgłoszone do druku)
12. Mierzwa T., Grabiec M., Walentowicz M. Ocena wyników badań profilaktycznych w kierunku raka szyjki macicy w Centrum Onkologii w Bydgoszczy w latach 2001 – 2003 Gin. Pol (zgłoszone do druku)

SPIS TABEL

	Strona
1	Struktura ludności wg płci i pięcioletnich grup wieku województwa kujawsko-pomorskiego w 2003 r. 6
2	Zarejestrowane zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 8
3	Zarejestrowane zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 9
4	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w przedziałach wiekowych w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 10
5	Zarejestrowane zachorowania na 5 wybranych nowotworów złośliwych wg przedziałów wiekowych w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. –mężczyźni 11
6	Zarejestrowane zachorowania na 5 wybranych nowotworów złośliwych wg przedziałów wiekowych w woj. kujawsko-pomorskim .w 2003 r - kobiety..... 11
7	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w powiatach w woj. kujawsko-pomorskiego w 2003 r.- mężczyźni-..... 12
8	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w powiatach woj. kujawsko-pomorskiego w 2003 r.- kobiety 14
9	Zarejestrowane zachorowania na raka płuca u mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 16
10	Zarejestrowane zachorowania na raka jelita grubego (C18-C21) u mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 18
11	Zarejestrowane zachorowania na raka gruczołu krokowego u mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 20
12	Zarejestrowane zachorowania na raka sutka u kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 22
13	Zarejestrowane zachorowania na raka jelita grubego (C18-C21) u kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 24
14	Zarejestrowane zachorowania na raka płuca u kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 26
15	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia i płci w 2003 r. 28
16	Raki sutka wykryte w trakcie badań profilaktycznych 32
17	Raki narządu rodnoego u kobiet wykryte w trakcie badań profilaktycznych 32
18	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe u płci męskiej do lat 19 w woj. kujawsko-pomorskim .w 2003 r. 33
19	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe u płci żeńskiej do lat 19 w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 34
20	Zarejestrowane zachorowania w przedziałach wiekowych u płci męskiej do lat 19 w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 35
21	Zarejestrowane zachorowania w przedziałach wiekowych u płci żeńskiej do lat 19 w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 35
22	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w przedziałach wiekowych osób do 19 roku w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 36
23	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w powiatach u płci męskiej do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 37
24	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w powiatach u płci żeńskiej do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r. 38
25	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia i płci dla osób do 19 lat w 2003 r. 39
26	Odsetki potwierdzeń histologicznych dla zachorowań w podziale na kody rozpoznania dla kobiet i mężczyzn w roku 2003 w województwie kujawsko-pomorskim 40

1	Struktura ludności województwa kujawsko-pomorskiego w 2003 r.	7
2	Zarejestrowane zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.	8
3	Zarejestrowane zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe wśród kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.	9
4	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w przedziałach wiekowych w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.....	10
5	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe u płci męskiej do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.....	33
6	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe u płci żeńskiej do lat 19 w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.	34
7	Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w przedziałach wiekowych osób do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.....	36

SPIS MAP

Strona

1	Rozkład geograficzny zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe w powiatach w woj. kujawsko-pomorskiego w 2003 r. (Mężczyźni)	13
2	Rozkład geograficzny zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe w powiatach woj. kujawsko-pomorskiego w 2003 r. (Kobiety)	15
3	Rozkład geograficzny zachorowań na raka płuca u mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.	17
4	Rozkład geograficzny zachorowań na raka jelita grubego(C18-C21) u mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.	19
5	Rozkład geograficzny zachorowań na raka gruczołu krokowego u mężczyzn w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.	21
6	Rozkład geograficzny zachorowań na raka sutka u kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.	23
7	Rozkład geograficzny zachorowań na raka jelita grubego (C18-C21) u kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.	25
8	Rozkład geograficzny zachorowań na raka płuca u kobiet w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.	27
9	Rozkład geograficzny zachorowań na nowotwory złośliwe u płci męskiej do lat 19 woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r	37
10	Rozkład geograficzny zachorowań na nowotwory złośliwe u płci żeńskiej do 19 lat w woj. kujawsko-pomorskim w 2003 r.....	38